

2. Козаченко І.П., Регульський В.Л. Правові, морально-етичні та організаційні основи оперативно-розшукової діяльності. Львів: Львів. ін-т внутріш. справ при Нац. акад. внутріш. справ України, 2000. 219 с.

3. Єфімов М.М. Взаємодія оперативних підрозділів національної поліції України при розслідуванні злочинів проти громадського порядку // Оперативно-розшукова діяльність Національної поліції: проблеми теорії та практики : матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конференції (м. Дніпро, 20 жовтня 2017 р.). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. С. 37-39.

4. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 №4651-VI // Голос України. 2012. № 90–91.

5. Душейко Г.О. Реалізація оперативно-розшукової інформації на стадії порушення кримінальної справи: навч. посіб. Київ: КНТ, 2007. 128 с.

6. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: Наказ МВС України від 07.07.2017 № 575.

Христов О.Л.

кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АКТУАЛІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРСПЕКТИВ ВИКОРИСТАННЯ ГРОМАДСЬКОСТІ У ПРОТИДІІ ЗЛОЧИННОСТІ

Сучасні соціальні загрози обумовили необхідність участі представників недержавного сектору у реалізації спільної мети щодо забезпечення безпеки й протидії злочинності в Україні. В той же час, на даному етапі розвитку держави, суспільство ще знаходиться на шляху вдосконалення можливостей реалізації громадських ініціатив. Інститути громадянського суспільства сьогодні відіграють особливу роль у цьому контексті й виступають як контролером («важілем») якості діяльності органів державної влади [ст. 86, 1; п. 4 Розділ I, 2], так і співвиконавцем («прямим учасником») протидії злочинності в Україні [3].

Тому питання участі громадськості у діяльності правоохоронних органів, зокрема у здійсненні кримінального та оперативно-розшукового провадження, набуває нового значення, про що свідчать і положення Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016 – 2020 роки, затвердженої указом Президента України від 26.02.2016 р. № 68/2016.

Розроблення нової Стратегії обумовлено змінами основних тенденцій розвитку громадянського суспільства, зростанням його ролі в різноманітних

сферах – від просування реформ на державному і місцевому рівнях, європейської інтеграції та розвитку електронного урядування, до надання волонтерської допомоги, зокрема правоохоронним органам [4] й та прийняття безпосередньої участі у процесуальних діях і оперативно-розшукових заходах під час протидії злочинності тощо.

Однак, окремі напрямки цієї діяльності мають специфіку та обмеження стосовно суб'єктів її здійснення (проведення гласних і негласних слідчих дій, оперативно-розшукових та оперативно-технічних заходів) й здебільшого виключають можливість прийняття участі в них представників громадськості під час здійснення безпосереднього (робочого) етапу, за виключенням випадків, коли існує реальна необхідність залучення окремих громадян. Наприклад, використання громадян у якості понятих; статистів; спеціалістів (фахівців, консультантів) у певній галузі знань; доданих сил під час пошуку осіб, що розшукуються, або огляду великих ділянок місцевості; джерел інформації; покупців (продавців) під час контрольованої та оперативної закупок; осіб, які безпосередньо здійснюють переміщення товару під час контрольованої поставки; осіб, що надають допомогу у створенні «пасток» (автомобілів, квартир, купе та ін.); осіб, які імітують отримання або надання неправомірної вигоди.

Слід зазначити, що в умовах усталеної тенденції до погіршення криміногенної ситуація в Україні, правоохоронні органи мали б представити стратегію запобігання злочинності як на державному, так і на місцевому рівнях, враховуючи специфіку кожного регіону. Однак до сьогодні цього зроблено не було [5].

Натомість здебільшого спостерігається нездатність системи правоохоронних органів протистояти організованим формам злочинності, часткове проникнення представників організованих злочинних угруповань у правоохоронні сфери, зрощування політичних, економічних та правових інституцій метою яких є збагачення.

У зв'язку з цим, особливого значення набуває участь громадськості у протидії злочинності.

Слід зазначити, що питання участі громадськості у протидії злочинності, на монографічному рівні до тепер не було висвітлено. Спроби вивчення цієї проблематики спостерігаються у деяких дисертаційних дослідженнях (здебільшого за науковими спеціальностями 12.00.07, 12.00.08, 12.00.09 (21.07.04), 12.00.10), що присвячені вирішенню наукових завдань з протидії окремим видам злочинів, в яких самостійними параграфами чи розділами розглядаються відокремлені аспекти участі громадськості у контексті взаємодії суб'єктів протидії злочинності.

Разом з цим, повноцінний комплекс заходів щодо запобігання злочинності, потребує здійснення ґрунтовних досліджень участі громадськості у протидії злочинності із урахуванням набутого досвіду прогресивних країн світу, результатом чого повинна стати розробка оптимальної моделі використання громадськості в оперативно-розшуковому та кримінальному провадженні з визначенням ролі, правового статусу і

напрямів такого використання та взаємодії.

Тому назріла гостра потреба наукового пошуку напрямків участі інститутів громадянського суспільства у протидії злочинності, що в свою чергу обумовлює своєчасність і необхідність дослідження даної тематики, а також визначає її актуальність.

1. Про національну поліцію: Закон України від 02.07.2019 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

2. Порядок ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події: наказ МВС України від 08.02.2019 № 100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19>.

3. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону: Закон України від 22.06.2000 № 1835-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14>.

4. Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016–2020 роки: Указ Президента України від 26.02.2016 № 68/2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/68/2016>.

5. Чи потрібна в Україні стратегія запобігання злочинності?. Community policing. URL: [http://pravo.org.ua/img/books/files/1493539898posibn_banchuk_web%20\(1\).pdf](http://pravo.org.ua/img/books/files/1493539898posibn_banchuk_web%20(1).pdf).

Худенко Д.М.

головний оперуповноважений відділу

Департаменту захисту економіки

Національної поліції України

МОЖЛИВІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ОПЕРАТИВНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ ПОЛІЦІЇ ДОСВІДУ ЗМІ У ПОШУКУ ІНФОРМАЦІЇ З ВІДКРИТИХ ДЖЕРЕЛ (НА ПРИКЛАДІ КРИПТОВАЛЮТНОЇ БІРЖІ)

Для кращої ілюстрації можливості використання оперативними підрозділами поліції досвіду ЗМІ у пошуку інформації з відкритих джерел наведемо статистику та декілька прикладів.

У 2017 році було засновано 32 % усіх компаній, які застосовують технологію блокчейну, що є основою для криптовалют [1]. Крім того, ця технологія використовується в системі електронних торгів арештованим майном, на ринку оренди та продажу державного майна [2].

Згідно із Єдиним державним реєстром декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування народні депутати України Д. Голубов, О. Мушак, О. Урбанський та інші декларують криптовалюту. Наприклад, Д. Голубов за 2016 рік декларує 4736 одиниць біткоїн [3].

На початок жовтня 2019 року Єдиний реєстр судових рішень містив не менше 350 судових рішень, де у кримінальному судочинстві згадувалась криптовалюта. Наприклад, провадження № 1-кс/200/7874/18 щодо надання систематичної матеріальної допомоги представникам організації терористичної спрямованості «Донецька народна республіка» [4].